I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го СЕРПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS • JERSEY CITY and NEW YORK, TURSDAY, AUGUST 11, 1960 No. 153. VOL. LXVII.

ЗДА ГОТОВІ ДО АКЦІЇ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВСЮ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ, — ЗАЯВЛЯЄ ГЕРТЕР

Вашингтон. — На спеціяльній пресовій конференції, скликаній державним департаментом у вівторок дня 9-го серпня ц. р., державний секретар перестеріг Москву проти плекання безпідставних ілюзій про якусь буцімто спаралізованість закордонної й оборонної політики З'єдинених Держав Америки під час цьогорічної виборчої президентської кампанії. І противники і приятелі ЗДА — заявив Гертер — мусять усвідомити собі, що немає нічого більш далекого до правди. З'єдинені Держави Америки і їх Президент можуть діяти негайно, без будь-якої затримки і з повною енергією під час виборчого періоду, так же само, як і в кожен інший час. Факт, що виборча кампанія привертає багато уваги американського народу є природним, а то і здоровим явищем, бо в цей спосіб реагує на вільні вибори кожна вільна нація. Так же само зрозумілою річчю є, що американський народ виявляє глибоке заінтересування виборчими змаганнями, які мають вирішити, хто буде провідником його призначення протягом найближчих чотирьох років. Зацікавлення населення виборами й велика увага, що її присвячують виборчим справам усі чинники публічної опінії, зокрема часописи, журнали, радіо і телевізія, є важливим елементом демократичного ладу і світ був би безпечнішим і кращим місцем до життя, якщоб такою ж свободою вислову, думки і вибору могли втішатися теж і країни комунокитайсько-совєтського бльоку. В дальшому ствердив Гертер, що З'єдинені Держави у своєму недавньому минулому започаткували і здійснювали важливі зовнішньо політичні рішення, не зважаючи на президентські вибори. Так, наприклад, виборча кампанія 1948 року не зупинила американського уряду перед децизією ламати совєтську бльокаду Західнього Берліну з допомогою „повітряного моста", до якої то акції приєдналися тоді Велика Британія і Франція. Совєти мусять пам'ятати, що того ж самого 1948-го виборчого року були започатковані в липні і закінчені у вересні переговори в справі найбільш важливої події в історії американської закордонної політики, а саме створення Північно-Атлантійського Пакту. Так же само і президентські вибори 1940 року не зупинили американського уряду перед висланням американських нищильників до Вел. Британії і перед встановленням там американських летунських баз. В дальших своїх відповідях на запитання журналістів — Гертер з'ясував становище ЗДА до переговорів про атомову мораторію, ставлення до південно - американських справ, зокрема щодо Домініканської Республіки і Куби, як теж щодо справи подій у Конґо.

НАРАДИ РЕСПУБЛІКАНЦІВ ІЗ ПРЕЗИДЕНТОМ

Президент Айзенгавер конферував в Білому Домі з віцепрезидентом Ричардом М. Ніксоном та з республіканськими провідниками в Сенаті. На світлині (зліва): сен. Томас Кукел, Президент, сен. Леверетт Солтонстолл, Ніксон, сен. Трустон Б. Мортон і сен. Стайлс Бріджес.

Водсворт стане наступником Ладжа, як амбасадор ЗДА в ОН

Об'єднані Нації. — Амбасадор З'єдинених Держав в Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж, зречеться того становища, мабуть, 1-го вересня ц. р., щоб присвятитися передвиборчій кампанії. Генрі К. Ладж є кандидатом Республіканської партії на віце-президента. Наступником Ладжа на його становищі в ОН стане Джеймс Дж. Водсворт, колишній його заступник в ОН, а від 30 жовтня 1958 року голова американської делеґації в переговорах ЗДА, Англії і СССР у Женеві над припиненням атомово - водневих експериментів. Г. К. Ладж перебуватиме ще перші два тижні цьогорічної Генеральної Асамблеї на своєму становищі з уваги на справу міжнародного роззброєння: вона повинна опинитись на Генеральній Асамблеї після того, як Совєти збойкотують її розгляд на Комісії ОН для справи роззброєння — як це вони заповіли. Наступником Дж. Водсворта в Женевській атомовій конференції стане Чарль С. Стелле, високий урядовець державного департаменту з титулом міністра, який короткий час заступав Фредріка Ітона на становищі голови американської делеґації на Женевській конференції роззброєння, що її зірвали большевики. Демократи критикують залишення Кебота Ладжа ще якийсь час в Об'єднаних Націях, закидаючи, що його виступи в такій важливій справі, як міжнародне роззброєння, поможуть йому в його передвиборчій кампанії.

Джеймс Дж. Водсворт

ОН НАКАЗАЛИ БЕЛЬҐІЇ ЗАБРАТИ НЕҐАЙНО ВІЙСЬКА З КОНҐА

БЕЛЬҐІЯ ПОГРОЖУЄ РЕВІЗІЄЮ СВОГО ВІДНОШЕННЯ ДО НАТО

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла у вівторок 9 серпня ц.р. вже третю резолюцію в справі Конґа. Поширюючи й уточнюючи свої попередні постанови з 14 і 22 липня ц.р., Рада Безпеки сказала тепер виразно, що Бельґія повинна „негайно" відкликади всі свої війська з провінції Катанґа у Конґо, де сконцентровано коло 8.500 бельґійського війська. Водночас Рада Безпеки, давши повновласть генеральному секретареві Гаммершилдові вжити потрібних на його думку заходів для обсадження військом Об'єднаних Націй названої провінції Катанґа, водночас запевнила, що вона ні в чому не пересуджує внутрішньо-конґолійських спорів щодо устрою Конґа. Цю резолюцію Рада Безпеки прийняла 9 голосами проти 0, при чому Франція й Італія стримались. Кузнєцов, побачивши, що його резолюція не має найменших шансів перейти, взяв її назад і голосував разом з усіми за резолюцією, що її зголосили Цейлон і Тунісія Генеральний секретар Гаммершилд заповів свій поновний відлет до Конґа на середу 10 серпня. Тим часом в Конґо прем'єр центрального уряду Люмумба видав мобілізаційний декрет для конґолійської армії, яка склала була зброю перед військами Об'єднаних Націй та загрозив збройним походом проти „збунтованого" прем'єра автономної провінції Катанґа, Мойсе Чомбе. Він знову обкидав лайками Бельґію та знову погрожував, що самі африканські війська заведуть „лад" в Конґо. Під натиском конґолійського уряду з столиці Конґа Леопольдвілю виїхав остаточно бельґійський амбасадор Жан ван ден Бош, після чого негайно зняли з бельґійської амбасади бельґійський прапор. Конґолійський уряд наказав закрити також всі бельґійські консуляти, перевіривши таким чином в життя зірвання дипломатичних взаємин з Бельґією, дармащо ще 29 червня ц.р. той сам конґолійський уряд підписав з Бельґією пакт приязни і союзу, а король Водуен був на урочистому проголошенні самостійности Конґа 1 липня ц.р. в Леопольдвілі. У Бельґії з приводу того розвитку подій в Конґо та становища Ради Безпеки велике огірчення. Бельґійський прем'єр Ґастон Ейскенс заявив, що Бельґія переведе ревізію свого відношення супроти Північно-атлянтійського пакту (НАТО). Бельґійці особливо огірчені, що ЗДА й Англія голосували за останню резолюцію Ради Безпеки та що члени НАТО в Раді Безпеки не взяли зовсім під уваґу, що Бельґія збудувала великим коштом три бази в Конґо саме під натиском військового командування НАТО. Бельґійський прем'єр натякнув на можливість значного зменшення військового бюджету Бельґії, складаного під кутом зобов'язань супроти НАТО. — Тим часом в столиці згаданої вище конґолійської провінції Катанґа Елізабетвілі її прем'єр Мойсе Чомбе змодифікував своє до цього часу непримирливе становище супроти вмаршу військ ОН. Він поставив низку передумов, від прийняття яких узалежнив мирне допущення військ Об'єднаних Націй та запросив делеґацію від ОН для переведення в цій справі переговорів. Між тими передумовами є та, щоб до Катанґи не вхідили війська прихильних Совєтам держав, при чому він назвав виразно Ґвінею і Ґану, — а далі, щоб автохтонне військо Катанґи не було роззброєне, тільки наспілку з військом Об'єднаних Націй переводило сторожування летовищ, шляхів і будинків. Мойсе Чомбе не виявив зажурення з приводу відходу з його провінції військ Бельґії та заявив, що він завжди мав і має пошану для бельґійського народу і короля Бодуена, але не має довір'я до теперішнього бельґійського уряду. Коментатори передбачають, що тепер прийде в Конґо до внутрішньої розгри між прихильниками централізму Люмумби та федералістами.

УНСОЮЗ УФУНДУВАВ КУРІНЬ НА ОСЕЛІ „ПЛАСТОВА СІЧ" В ҐРЕФТОНІ, КАНАДА

Торонто, Канада. — Остання неділя 7-го серпня ц. р. була великим днем однаково для многолюдної Пластової Станиці в Торонто, як і для Українського Народного Союзу. В цей день відбувся на „Пластовій Січі" в Ґрефтоні коло Торонта „день таборів", на який з'їхали учасники усіх цьогорічних пластових таборів торонтської округи, щоб у традиційному пластовому змаганні — пописі змірити свою справність і пластову виробленість, та показати її своїм батькам і пластовому проводові. Три сотні пластової молоді та пів тисячі батьків і приятелів Пласту вислухали полевої Служби Божої, що її відправив о. Володимир Жолкевич із церкви св. Миколая в Торонті, виголосивши проповідь про вагу виховання молоді в молодечих організаціях а зокрема в Пласті. Кількадесять таборовиків прийняло св. Причастя. Згодом відбувся похід пластової молоді на площу новацького табору, де відбулася святочна передача новозбудованого коштом Українського Народного Союзу куреня для вжитку пластового новацтва. Над входом до куреня пишалася зелена таблиця з написом: „Цей курінь уфундував для пластової молоді, щоб вона тут виростала на славу і користь української спільноти, Український Народний Союз".

Акту передачі доконав головний секретар УНСоюзу, а водночас пластовий сеньйор і недавній голова Пласту ЗДА, д-р Ярослав Падох, якого привітав в імені канадійського Пласту його голова інж. Омелян Тарнавський. В своєму слові інж. Тарнавський дав вислів глибокому признанню для УНСоюзу за те, що він продовжує свою традиційну місію допомоги та стимулювання важливіших громадських починів, не обмежуючись тільки до своєї статутової господарської діяльности. Велике значення УНСоюзу та його прикладну співпрацю з Пластом підніс у своїй промові заступник станичного і водночас господарський референт торонтської станиці пл. сен. Роман Вжесневський, який зі словами подяки для УНСоюзу за прекрасний курінь, який приміщує вже 30 новаків, зв'язав клич „свій до свого", підмічуючи на прикладі діяльности УНСоюзу, що український капітал, відданий українським установам, працює для української громади.

В своїй промові гол. секретар д-р Я. Падох підмітив тісну співпрацю УНСоюзу з Пластом, доказом чого є окремі пластові відділи УНСоюзу в ЗДА та Канаді, підмічуючи спільні ідеї, які пов'язали ці дві великі організації. Допомогу Пластові у вибудуванні куреня для новаків д-р Падох назвав моральним морґеджом УНСоюзу на курені цьому, та всьому канадійському Пласті, для запевнення його постійної співпраці і дружби з УНСоюзом.

Після привіту для канадійського Пласту від канад. канцелярії УНСоюзу, зложеного екзекутивним секретарем цієї канцелярії та головним радним УНСоюзу Богданом Зоричем, який також є активним пластовим сеньйором станиці в Торонті, д-р Падох

(Продовження на стор. 3-ій)

У Південній Кореї зійшовся вперше новий парлямент

Суель. — В минулий понеділок 8 серпня зійшовся на перше засідання новообраний південно-корейський парлямент, щоб започаткувати нову еру в історії цієї країни, якою потрясли недавні криваві заворушення, що довели до резиґнації старого президента Синґмана Рі та провалу всієї заведеної ним системи. На цю тему говорив тимчасовий президент, він же прем'єр, Гуг Чунґ, який відкривши новий парлямент, закликав до привернення дійсно демократичних метод правління та порвання з системою „одної партії й одної людини", яка панувала в Південній Кореї впродовж 12-ох років. У нижчій палаті нового парляменту засідає покищо 220 послів, а у вищій палаті 49. 13 дальших членів засяде в обох палатах після переведення нових виборів в округах, де унеimportant виборів, переведені 29 липня ц. р. Впродовж 5-ох днів обидві палати парляменту мають вибрати нового президента Республіки, який десиґнує прем'єра, що його затвердить тільки нижча палата парляменту. Президент за новою корейською конституцією не має виконної влади, лиш репрезентаційну. Головою вищої палати парляменту став д-р Джордж Паік, президент університету. Вся реорганізація державної верхівки має закінчитись 18 ц. м. Найбільшою трудністю у гладкому переведенні її, себто у виборі всіх керівних органів законодатної й екзекутивної влади є внутрішні спори в переможній, за Синґмана Рі опозиційній Демократичній партії.

У Ляосі переведено переворот — нова влада проголошує „невтральність"

Сайґон. — З радіостанції у столиці Ляосу Вієнціян проголошено комунікат про переведення в Ляосі військом державного перевороту у висліді якого владу перейняв „революційний комітет". У тому комунікаті закликається до зберігання повного спокою та запевняється, що будуть надалі збережена монархія й конституційний лад. В ділянці закордонної політики заповідається невтральність і готовість приймати допомогу від кожної держави, що її запропонує. Водночас той „революційний комітет" заявляє, що він зажадає відкликання з Ляосу всіх чужих військ. Воно практично стосується невеличких груп французьких і американських старшин, які керують вишколом 30,000 ляоської армії. Комунікат того „революційного комітету" підписав капітан Конґ Ле, який ніби став новим диктатором тієї маленької середньосхідньої країни, що була колись складовою частиною французької колонії Індокитаю. Що сталося з урядом прем'єра Сомсаніта та з міністром військових справ генералом Фоумі Носнаваном, який ніби є сильним мужем Ляосу, — не відомо. В недавніх виборах прозахідня партія Сомсаніта віднесла велику перемогу. Комуністи в Ляосі не мають сили, за винятком підтримуваної Китаєм і Північним В'єтнамом групи Патет Ляос, що має своїх партизанів. Весь той переворот — справа дуже неясна і покищо нема відомостей, хто його перевів, хто виконує нову владу і на кому вона спірається.

Демократи відкинули республіканський законопроєкт про охорону громадянських прав

Вашингтон. — 9-го серпня Сенат більшістю 54 до 28 голосів відкинув законопроєкт провідника республіканської меншости в Сенаті сенатора Неверетта МекКінлі Дірксена. Голосування було майже по партійній лінії. За внесок Дірксена голосували 24 республіканці, до яких приєдналися ще 4 демократи сенатори: Даґлес, Гарт, Мек Намара і Морс. Проти внеску були 52 демократи і тільки два республіканці Вілліямс і Йонг. В цьому законопроєкті були два пункти, про які згадував президент Айзенгавер у своєму зверненні до Конґресу про конечність ухвалити найпотрібніші проєкти. Ці пункти — це допомога тим шкільним районам, які вирішать об'єднувати школи для навчання білих і кольорових учнів, та пункт про постійність комітету, який мав би дбати про здійснювання дисеґреґації при приниманні на працю до урядових аґенцій. Представник демократів сен. із Джорджії Ричард Б. Рассел заявив, що немає часу на те, щоб теперішня коротка сесія могла ухвалити новий законопроєкт про охорону громадянських прав. Він запропонував, відослати проєкт сен. Дерксена до комісії праці. Це відіслання рівняється відкиненню проєкту, бо Сенат хоче закінчити працю вже 3-го вересня, щоб в Дні Праці, це значить 5-го вересня, можна було почати виборчу кампанію. Сен. Рассел заявив, що республіканці „ведуть політику" з цим законопроєктом, бо і самі знають, що Конґрес не матиме часу на те, щоб його ухвалити.

Кубинський архиєпископ погрожує припинити відправляти Богослужби

Гавана, Куба. — Високий представник Католицької Церкви на Кубі гаванський архиєпископ Евеліо Діяз відвідав 9-го серпня президентську палату і заявив секретареві при президентурі д-рові Луїсові Бучові, що Католицька Церква мусітиме припинити відправляти Богослужби, якщо уряд не забезпечить свободи релігійних чинностей. Недавно мали місце такі випадки, які внеможливлюють вірним брати участь в релігійних практиках. І так комуністичні елементи перед катедрою в Гавані атакували вірних, які виходили зі святині, а поліція не дала католикам потрібної охорони. Подібні випадки вже були і давніше, і уряд їх толерував. Архиєпископ Діяз просив уряд про належну опіку для Католицького Конґресу Молоді, який має відбутися 23 і 24 серпня. В католицьких колах уважають стан Католицької Церкви за дуже поважний, і якщо уряд не дасть опіки вірним, то треба буде замкнути всі церкви, щоб не спричиняти авантюр під церквами і в самих церквах.

Канадійська „Чайка" виступить на Союзівці в найближчу суботу

Союзівка, Кергонксон. — У найближчу суботу, 13-го серпня, у рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез, виступить на цій оселі УНСоюзу танцювальний гурток „Чайка" з Гемилтону, Канада, що має в складі точно 50 танцюристів! „Чайка" здобула собі найвищі признання своїми виступами на сценах і в телевізії Канади, то ж можна очікувати, що її гостинний виступ на „шматку України" в Америці буде одною з найбільших мистецько-розвагових атракцій.

У Совєтах продовжується шпигунська гарячка

Москва. — Московський Комуніст", офіціоз Центрального Комітету Компартії СССР, приніс знову велику статтю, що закликає до „народної чуйности" з уваги на ніби-то „надзвичайне збільшення активности закордонних імперіялістів в ділі шпигунства". Як „новий доказ" такої ніби-то шпигунської діяльности американців, що до Совєтів приїздять в різному характері, подається американського громадянина Поста Джофрі, який в червні ц. р. приїхав до Москви в складі делеґації від ЗДА на міжнародну конференцію автоматики й телемеханіки. „Комуніст" обурюється, що Поста „приловили", як він на передмісті Москви робив фотознімки та що самі москалі звернули поліції увагу, що якийсь чужинець ходить з фотоапаратом в околиці, де є „військові об'єкти". Поста три години переслухували на поліції, а потім казали йому негайно виїхати з СССР. Амбасада ЗДА в Москві заявила, що їй нічого не відомо про будь-який інцидент з Джофрі Постом і що вперше вона довідується про закид „шпигунства" проти того американського інженера. Совєтська манія переслідування що проявляється в нагінці проти туристів, як шпигунів, зокрема страх перед фотоапаратами, що їх має кожний американський турист, збільшує прикрості для туристів.

Робітництво України й Сибіру починає добиватися страйками своїх прав

Вашингтон. — Офіційні чинники ЗДА одержують все більше повідомлень про прояви незадоволення совєтських робітників умовами праці і заробітною платнею і зокрема про все частіші страйки у Совєтському Союзі, особливо в Україні і в Сибірі. Так, згідно з одержаними востаннє інформаціями, протягом останніх місяців відбулися страйки робітників у Миколаєві над Дніпром, в Харкові, в Ростові над Доном і в Барнаулі на Сибірі, не згадуючи вже про відомий і криваво здушений страйк українських і білоруських робітників у Темір Тау в Казахстані. В Миколаєві мав відбутися перший страйк ще три роки тому і тоді ж ув'язнено кілька соток робітників. Починаючи страйк цього року, миколаївські робітники сповістили про свій виступ наперед місцеву партійну владу і перестерегли її перед важкими конвекменціями, якщо б тепер повторилися знову масові ув'язнення. Страйкуючі робітники в Миколаєві вимагали збільшення заробітної платні і покращання харчових і життьових умовин. В деяких випадках робітники вимагають усунення зненавиджених індустрійних і партійних керівників підприємств.

В АМЕРИЦІ

● **Урядовці з департаменту торгівлі** бояться, що більші відсотки за кордоном можуть спричинити відплив американських капіталів до чужих держав і збільшити платничий недобір ЗДА, бо більше долярів буде відпливати з цієї країни, ніж прибувати з-за кордону. Тепер експорт перевищує імпорт, і в другій чверті цього року збільшення виносило $700 мільйонів в порівнянні з першою чвертю ц. р.

● **Часописи** знов почали подавати стан занечищення повітря пилком квітів із трав, який спричиняє недугу так званої „сінної гарячки" („гей фівер"). 8-го серпня стан занечищення виносив „0", стільки саме, що рік тому того самого дня. На цю „сінну гарячку" в районі Ню Йорку нездужає кожного пізнього літа коло півмільйона осіб.

● **Департамент торгівлі** стверджує, що імпорт кави в першій половині цього року становив 1,422,932,000 фунти вартости $494,773,000, а в тому самому часі 1959 року привезли кави 1,487,851,000 фунтів, за $541,155,000. Один фунт зеленої кави ц. р. коштував пересічно по 34.8 цента, а минулого року — 36.4 цента.

У СВІТІ

● **У Гамбурзі в Західній Німеччині** відбувається в цьому тижні 49-ий конґрес Асоціяції міжнародного права з участю 750 юристів з 37-х країн, між ними й Совєтського Союзу та його сателітів. Між справами на денному порядку є правні аспекти стратосферичних летів, леґальні проблеми роззброєння і мирного співіснування, користування атомовою енерґією для мирних цілей з погляду міжнародного права і т. п.

● **В Совєтському Союзі** 9.236 жидів подалось на виїзд до Ізраїлю. За совєтським законом візу можуть дістати ті, що мають за кордоним своїх найближчих свояків, які їх спроваджують і дадуть їм утримання. Всі ті жиди мають в Ізраїлі свої родини. Проте всім їм совєтські власті відповіли відмовно, а Хрущов у Відні заявив, недавно, що в совєтському міністерстві закордонних справ нема ні одного подання на виїзд до Ізраїлю! Це совєтське забріхання виявила публічно ізраїльський міністер закордонних справ Гольда Маєр.

● **Між Ісляндією і Англією** від двох років існує гострий спір за право риболовлі на багатих на рибу водах Атлянтику біля Ісляндії. Ця остання проголосила була 12-милеву смугу за „внутрішні води", а Англія визнає тільки 3-милеву смугу і охоронювала свої рибальські фльотилі воєнними кораблями. Тепер Англія звернулась до Ісляндії, щоб мирно переговорювати про цю справу, але Ісляндія отягається.

● **Французький Найвищий Суд** відкинув відклик журналіста з Альжиру, французького поселенця, Анрі Жака Саллема, який під псевдонімом видав книжку, що в ній оскаржує французькі військові власті в Альжирі у тортуруванні полонених і в'язнів. Саллема засудили на 15 років в'язниці за злочин проти безпеки Франції, що його ніби допустився очорнюванням французької армії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Вічно відкрита рана

У щорічний звичай почав входити в Америці Тиждень Поневолених Націй. Поруч із ним і незалежно від нього — різні уярмлені большевиками народи щорічно маніфестаційно відзначають тут свої історичні роковини, з більшою чи меншою участю офіційних американських чинників. Відомо, що американські українці добилися поважного пропаґандивного успіху з щорічним проголошуванням Українського Дня в різних містах і стейтах Америки в роковини Актів 22-го січня, з відповідними записами до конґресового рекорду. Також при інших нагодах різні національні групи в ЗДА, зокрема і особливо ті, що походять з поневоленої Москвою центрально-східньої Европи, отримують від офіційних та громадських чинників численні слова признання, запевнення солідарности і симпатій для їх визвольних змагань.

Але — будьмо щирі й оцінюймо справи реально. — Ці вияви з американського боку здебільша мають характер недільно-маніфестаційний, куртуазійний, щонайвище декляративний, без впливу на реальну закордонну політику. Виявилось це накраще при формулюванні програм на обох цьогорічних конвенціях керівних американських партій. Про це була тут мова: хоч заявлено там симпатії для визвольного руху поневолених народів, проте сказано це дуже обережно, в найзагальніших фразах, а України, найбільшої уярмленої країни, яка перша впала жертвою большевицької аґресії і перша вела проти Москви криваву, затяжну війну, не згадано на ім'я.

Але проблема поневолених народів, у першу і найголовнішу чергу проблема поневолення України — це вічно відкрита рана, надто велика і надто болюча, щоб можна було її не бачити. Вона „не існує" тільки в заявах кремлівських володарів, призначених на експорт, залишаючись водночас постійною найактуальнішою проблемою і найбільшою журбою всієї совєтської внутрішньої і закордонної політики. І чим більше у світі нових держав, чим нахабніші затії Москви пропхатися в оті нові азійсько-африканські чи південно-американські країни своїми впливами, тим очевиднішою мусить ставати розбіжність між совєтською ролею „опікуна поневолених" і ролею дійсного поневолювача на Сході Европи. Доказом зростання у широкому світі цієї свідомости може послужити знаменита передова стаття „Ню Йорк Таймсу" з 8-го ц. м. „Новий імперіялізм". „Сумною правдою — читаємо в цій статті, — ясною для кожного, хто бодай елементарно знає совєтську історію, є те, що Совєтський Союз нині — остання, що ще залишилася імперіялістична великодержава, єдина колоніяльна держава, яка панує над територією більшою і над народами численнішими, як то було ще 25 років тому". Згадавши про Юґославію, Мадярщину, Польщу і балтійські країни, автор статті стверджує: „Список інших ув'язнених в Совєтському Союзі народів довгий. Українці є нині одним із передових народів Европи, проте Київ все ще тільки провінційна столиця, якою правлять з Москви". Висновок цієї правильної в кожному своєму твердженні статті „НЙ-Таймсу" також правильний: „Тому щодо імперіялізму Москва стоїть перед судом світової опінії з кров'ю і болотом на своїх руках". Поява такої статті у такому передовому світовому щоденнику — знаменна і добра подія.

Чим більшою буде сила поневолених Москвою народів, тим яснішою ставатиме правда про московський імперіялізм. І тим більші шанси, що й закордонна політика ЗДА піде по лінії логіки: розбити імперіялізм Москви з допомогою поневолених народів.

Чужим коштом

Обговорювана вже на цьому місці спроба польського паризького журналу „Культура", редакція і співробітники якої репрезентують найбільш реалістично думаючу політичну групу серед польської еміґрації, започаткувати польсько-російське порозуміння, вимагає аналізи також з огляду на її український аспект. Про Україну, що і територіяльно і політично є найголовнішим фактором у взаєминах між Польщею і Росією, налагодження яких хотіла б добитися „Культура", у вміщених в її „російському числі" статтях Мєрошевського і Мілоша, сказано зовсім так, ніби української проблеми взагалі не існує.

Головний речник „Культури" публіцист Юлій Мєрошевський, ствердивши, що „останнім відгомоном східньої політики давньої Польщі була київська експедиція Й. Пілсудського", заявляє, що ця „сторінка історії остаточно закрита", і що він і його однодумці вважають, разом із більшістю своїх земляків, „теперішні границі Польщі в принципі встановленими" і „не виставляють своїх територіяльних претенсій ні до кого". Тому у висновку Мєрошевський констатує, що „між Польщею і Росією немає ніяких спорів за територію" і що він „солідаризується з більшістю поляків у Польщі, які не бажають ні війни з Росією, ні її розчленування".

Ставши на такій, здавалося б, ясній і виключаючій усякі спроби розподілу Росії позиції, Мєрошевський зараз же за цим заперечує цю позицію, застерігаючись, мовляв, для „уникнення будь-яких непорозумінь", що „ми вважаємо справедливими і законними прагнення до національної незалежности народів уярмлених Совєтським Союзом, так само як і анектованих ним", і що це „стосується передусім України і балтійських держав, на чолі з Литвою".

Яким чином мали б бути здійснювані ці прагнення до незалежности українського і балтійських народів, Мєрошевський не з'ясовує. З його дальших застережень і заяв, що поляки його напрямку є проти творення будь-яких союзів держав, спрямованих проти Росії, проти політики ізоляції Росії та відсунення її від Европи, як і з заяви, що єдиним прагненням поляків є повернення їм справжньої незалежности Польщі, можна б висновувати, що й незалежність цієї країни, і незалежність України та балтійських держав мала б бути здійснена без якихось активних зусиль народів даних країн чи сторонніх сил, а просто з „доброї волі" Москви, чи внаслідок внутрішньої еволюції в цих країнах, окупованих збройно і політично Москвою.

Наскільки така концепція реальна, міг би свідчити увесь дотеперішній історичний досвід взаємин уярмлених народів із їхнім поневолювачем — Московією чи Росією. Якщо ж іде про можливість польсько-російського порозуміння, то його реалізація може відбутися тільки коштом України, значить, якщо поляки зречуться свого хоч би лиш декляративного визнання незалежницьких змагань України і визнають її таки невіддільною частиною совєтської російської імперії. Тільки тоді, можливо, почнуть росіяни говорити з поляками, звичайно, якщо до того часу Польща не стане черговою совєтською республікою, а з тим і „невіддільною частиною" Росії. Покищо ж ніяких передумов до польсько-російських розмов немає, про що свідчить реакція російської сторони на виступ „Культури", зокрема зреферована вже атака Н. Осіпова. Цей російський публіцист на диво цілком реально оцінює можливості майбутнього розвитку, стверджуючи, що „спір про те, за ким Поділля й Волинь і за ким наслідля Богдана — може ще розгориться знову".

ВИЗИСК РОБІТНИКА

Львівський кореспондент київської „Літературної Газети" Тарас Мигаль надрукував у 46-му числі цього офіційного органу Правління Спілки Письменників України репортаж під назвою „Шестеро дружніх". Мова тут про Львівський автобусний завод, що став — за словами большевицької пропаґанди — гордістю львов'ян. Автобуси, виготовлені в цьому заводі — пише Мигаль — можна вже зустріти не лише на всій велетенській території Совєтського Союзу, але й за кордоном, навіть у таких далеких країнах, як Арґентина та Венесуеля.

Та не про саму лише „гордість львов'ян" пише кореспондент Мигаль. Його репортаж має далеко важливіше для комуністичного режиму значення. Бо це — розповідь про новий „патріотичний" почин львівських робітників — почин, який фактично є новим ударом по робітництву.

Це вже наслідок неперебірливої політики Хрущова, який за всяку ціну намагається наздогнати Америку, а передусім запаморочити пропаґандою вільні народи, що Львівському автозаводові призначено ще в цьому році випустити додатково дві тисячі нових автобусів „Турист", більшість яких — як каже Мигаль — „призначається для виходу на міжнародні траси". Для виконання нових підвищених зобов'язань, — як слушно заявляє Мигаль, — треба вишукувати резерви збільшення випуску продукції. В большевицькому царстві ці резерви легко відшукати — вони в людині, в тій людині, вартість якої в будові комунізму викрив був уже Сталін, створюючи концентраційні табори, безмежний резервуар людської праці. Цю вартість людини „оцінив" совєтський режим і в останній війні, намагаючись заступити людськими масами технічну озброєність своїх армій, женучи ці маси голіруч на фронти.

Цю саму випробувану сталінську систему застосовується тепер у Львові, на фабриці, що є „гордістю львов'ян". Правда редакція „Літературної Газети" називає цю систему новою і навіть примістила на всю ширину газетної сторінки крикливе гасло: „Нове, комуністичне входить у життя".

В Америці й інших вільних країнах збільшення продукції йде впарі із автоматизацією праці — значить із збільшенням технічних ресурсів. В совєтській дійсності збільшення продукції йде через підвищення вимог до робітника. Мигаль говорить про те, що треба здобути більше продукції меншими силами. Але це — фальшиве означення. Тут саме зменшено число робітників, а збільшено вимоги до робітної сили, до людини. Бо коли слюсарській бриґаді Львівського автобусного заводу, що складається з восьми слюсарів, доручають підвищити видайність праці, зменшуючи в той самий час цю бриґаду на двох робітників, тоді кожний розуміє, що йде тут про підвищення вимог до видайности праці окремого робітника. В Америці така вимога викликала б негайно страйк. В країні збудованого соціялізму цю вимогу робітники мусять сприйняти як „патріотичний почин".

Мигаль хвалиться, що внаслідок цього почину, отже за рахунок перевантаження робітника, у Львівському заводі додатково змонтовано 15 автобусів. Значить, випродуковано їх без додаткової оплати робітної сили. В американській дійсності не лише неможливе зменшення кількости робітників за рахунок фізичного їх обтяження, але й надгодинна праця вимагає збільшеної оплати. Натомість робітник у Совєтському Союзі мусить видати з себе всю силу, мусить працювати ще й за товариша, якому призначається іншу роботу, за свою мізерну платню.

Репортаж Тараса Мигаля „прикрашений" великою фотосвітлиною слюсарської бриґади Львівського автобусного заводу. На тлі автобуса шість змарнілих облич, на яких відбивається нужда і забріханість большевицької дійсности. Майстри-слюсарі, які складають автомашини — це еліта фахового робітництва. Це найкраще оплачувані робітники. Але в Совєтському Союзі — це нуждарі, які не заробляють стільки, щоб наїстися і досита нагодувати свої родини.

Т.

Володимир Оренчук

МЕХІКО ЗБЛИЗЬКА

Вибираючись до Мехіко, я вже був дещо поінформований про ту країну від осіб, які побували там, однак, пізніше ствердив, що всі ті інформації були дуже розбіжні. Крім того, я відвідав кілька публічних бібліотек, але й там, поза туристичними памфлетами, чорнобривими дівчатами в національних строях і матадорами, що змагаються з биками, нічого не знайшов. Це — тільки гачок, щоб притягнути американського туриста з долярами. І дійсно, вони тисячами їдуть туди на вакації, щоб власними очима подивляти сеньйорит, які віддають до диспозиції всі свої жіночі чари. До послуг американських жінок стоїть ціла пleяда гарно вбраних сеньйорів, які з не меншою жертвенністю обдаровують їх своїми чарами, вишуканими манерами та елеґантністю. Вулиці, ресторани, нічні льокалі й коршми рояться від таких свіжоспрепарованих пар. Це, так би мовити, вибранці, які завдяки своїй молодості виринули понад масу місцевого населення, назагал дуже бідного і понурого, яке не реаґує на вибраних, що заливають вулиці і публічні льокалі веселим реготом. Але деталі залишімо на пізніше.

Тіхуана — місто контрастів

Каліфорнію від Мехіко відділює лише звичайна дротяна огорожа. Тож, залишивши Сан Дієґо, ми навіть не зчулися, як в'їхали в Тіхуану, на мехіканській території. Вправді, переїжджаючи ту огорожу, ми завважили мехіканських поліціянтів, але ніхто з них нас не зупиняв.

На вулицях Тіхуани нашу увагу звернули обвантажені численними дітьми, бідно вдягнені жінки, які нагадали нам мандрівних циганів. Вулиці занедбані, брудні, в'ються в різні сторони. Хати нагадують неохайні жидівські доми галицького повітового містечка. Без труднощів добиваємось до центру міста, де попадаємо в жахливий автовий рух. Серед розкішних американських авт бачимо тут і там старі моделі мехіканців.

Знайшовши приміщення на нічліг, ідемо оглядати місто. Головна вулиця, на якій розміщені численні нічні льокалі, готелі, коршми та крамниці з подарунками, охоплює десять бльоків. На кожнім розі стоїть мехіканець в широкому солом'яному капелюсі біля малого візка, запряженого віслючком, і запрошує прохожих сфотографуватись. Оподалік другий продає національні страви. Ось один з них, не маючи покупців, пальцями бере салату і їсть сам.

На вулицях гамірно. Кожний запрошує до свого „бизнесу". З льокалів продираються жива мехіканська музика й спів. Обшарпані діти гуртами обступають нас і просять грошей. Коли ви щедрі і обдарували кожного монеткою, друга група облягає вас з тим самим проханням. „Сеньйор, сер, амерікано!" — на устах кожної дитини, що простягає до вас рученята. Чути переважно англійську мову. Крамниці побудовані на взір ґаражів, довгі й без виставових вікон. Крам у них одноманітний: черевики, жіночі торбинки, шахи, текстильні вироби з крикливими взорами. Ціни дуже високі, але коли ви запропонуєте половину, то вже легко зможете договоритися з продавцем. Ціни в ресторанах не нижчі, як у Каліфорнії.

Наші пані, полагодивши дрібні орудки, пішли відпочивати, а я з приятелем продовжував оглядини. Яскраві світла і чепурна будівля з мальовилами спокушають нас. Думаємо, що це щось ліпше від усього того, що ми досі бачили. Заходимо всередину. В напівтемній залі контури постатей, що облягають бару, і мале підвищення, на якому під звуки музики витанцьовує молода жінка, перепоясана вузьким пасочком. Більшість жінок не мехіканського походження в товаристві мехіканців весело гуторять за столиками, застеленими тарілками і пляшками. Мужчини вже досить похилого віку насолоджуються усмішками мехіканок. Сьогодні будній день, а тому вибір великий. На „вікенд" місто перетворюється у військовий бастіон — його сповнюють американські жовніри, стаціоновані в Сан Дієґо.

По півночі вертаємося на спочинок. По дорозі гурт дітвори заступає нам дорогу, простягаючи рученята.

Мандрівка в незнане

Ствердивши, що Тіхуана, як прикордонне місто не віддзеркалює мехіканського життя, наступного дня вирішуємо поїхати вглиб країни. Вибираємо дорогу, по якій зможемо їхати автом, бо добрих доріг тут мало, а бічні звичайно заводять у пустиню. Найближча зупинка — село Ля Преса.

Коло тридцяти хат при головній дорозі стоять сумні, занехаяні, без травників і квітів. Ані одного авта, ані хоч би воза з конем не бачимо. Люди сидять на порогах хат, убгавши лиця в руки. Жінки в рясних спідницях з дітьми оглядають нас.

З вивіски на одній хаті здогадуємося, що це „ло нчонет". Тут вперше зустрічаємо господиню, що не знає англійської мови. Пальцями вказуємо на бажані речі. Мухи роєм обсідають солодкі бублики. При одній стіні розміщений товар, але в дуже малій кількості. Все це американські консерви, дещо дешевші ніж в Америці. Коші посередині кімнати повні цибулі і цитрин. Поснідавши і не договорившись відносно дальшої подорожі, залишаємо Ля Прасу.

По одногодинній їзді добиваємося до Текате. Це вже більше село, з новою мурованою церквою. Крамниці дуже маленькі і в них можна дістати все. Хати малі й занедбані. Джерело прожитку мешканців — броварня. Прохожі мають чистішу одежу і не справляють такого пригноблюючого враження. Зустрічаємо доволі багато дітей, але ніхто з них не простягає до нас руки. Робітник пересічно заробляє два доляри на день, однак за штани мусить заплатити аж три доляри.

У великій спекоті залишаємо Текату. За милю краєвид цілковито змінюється. Перед нами великі, кам'яні гори. Ані деревця, ані слідів людського життя. Термометер доходить до 115 степенів. Сонце пражить, але дуже сухо, і ми не пріємо. Доріжка в'ється попід стрімкими горами і проваллями. Так ми проїхали дві години, повні страху й непевности. Коли в долині зарисувалися обриси домів, ми неначе віджили. Вступаємо до великого і справді люксусового ресторану. Це — неначе оаза в пустині. Від власника ресторану довідуємося, що це мале селище називається Ля Румороза і має всього лише кількадесят мешканців, які працюють при направі дороги. Ресторан двоповерховий, внизу бара і танцювальна заля, а нагорі кімнати для гостей. Протягом тижня він стоїть порожній, але в суботи й неділі наповнюється американськими туристами.

Відсвіжившись мехіканським пивом, їдемо 50 миль до Мексікалі. На половині дороги гори зникають, і їх заступають зелені рівнини, вкриті городами й садами. Мексікалі — це велике й багате місто, з розкішними ресторанами й крамницями. На вулицях повно туристів. Нічні клюби і коршми щодругий дім. Юрби дітей - прошаків переслідують прохожих. На кожному кроці — чистії черевиків. Тут ми завважуємо маркантне явище, якого ще не бачили за час нашої подорожі: численні групи музикантів, які мандрують від коршми до коршми і грають приспівуючи. Коршми заповнені мехіканцями обох статей, старі і молоді. І всі танцюють. Нас це вразило, бо це була саме обідня пора. Брудні і неохайні, але цілими годинами витанцьовують при склянці пива. На вулицях маса продавців, які пропонують сувеніри, напої та мехіканську поживу. Убогість, моральний розклад і безтурботність за завтрішній день характеризують мешканців цього міста.

По дводеннім побуті залишаємо Мехіко і, переїхавши дротяну огорожу, з полегшею зідхаємо: „Нема то, як наша Америка!"

Іван Верб'яний

ВАКАЦІЇ

Люди великих, перелюднених міст ждуть рік-річно нетерпляче на вакації. Їх тягне на лоно природи, над беріг синього, шумлячого моря або в гори з чистим повітрям. Інших манять до себе озера, по яких можна годинами плавати в човні в кришталево-чистій воді, в яких можна купатися, ловити рибу. Одні хочуть вилежуватися годинами на сонці, вбирати в себе його силу. Ще інші мріють про мандри з наплечником і фотоапаратом. Наші нерви добре надшарпує шалений темп модерного життя, ми душимося у міському повітрі, що в нім повно всяких нездорових випарів фабрик, спалених газів авт і всяких машин.

Модерна людина, а передусім жителі великих міст, віддалюються чимраз більше від матері-природи. Людина працює незгідно з порами року, не держиться сонця. Літо чи зима, вона працює однаково довго. Велика частина людей працює тоді, як сонце вже давно пішло на спочинок.

Все це тягне за собою фатальні наслідки. Людина занепадає фізично й нервово. Сон — це одиноке, що дає повний відпочинок нервів і тіла, треба викликати штучно всякими насонними засобами.

Не дивно, що чимраз більше спеціялістів береться до справи досліджування ферій і щотижневого відпочинку — „вікенду".

Дослідники знають із статистики нещасливих випадків, що найбільше їх трапляється в понеділки. В понеділки люди гинуть на серце, в автомобільних катастрофах, у всіляких випадках з машинами, падають з риштувань тощо. Статистика показує, що таких нещасливих випадків найбільше буває взимі, менше влітї. Найменше випадків трапляється від травня до серпня. Число серцевих смертельних випадків збільшується знову аж до травня.

Почавши від 1935-го, а спеціяльно від 1948 року, статистика стверджує, що друга половина року, від осени й початку зими, ставить до людей більші вимоги як інші пори року. Людина по вікенді, здавалося б повна сил і найбільш відпорна, найбільше наражена на нещасливі випадки.

Багато світла на ці питання кинув австрійський дослідник („спеціяліст від вакацій", як його називають), — професор інсбруцької університетської клініки д-р Антон Ґіттмаїр. Займаючись вакаціями, він звернув особливу увагу на короткі вакації, — „вікенд", при п'ятиденному тижні праці. У всіх осіб, що їх досліджував проф. Ґіттмаїр із своїми асистентами, виявилося, що саме в понеділок, коли треба братися до інтенсивної праці, веґетативна нервова система (що незалежно від нашої волі, кермує органами й функціями нашого тіла), виявляє найбільшу нестійкість, що часто прибирає форму шоку. Перевразливлення веґетативної нервової системи виступає чимраз більше в наших часах. І так, понеділок стає ферherальним днем, бо по 60-годиннім відпочинку, треба братися зразу до інтенсивної праці. Це лихо збільшується у багатьох людей недостачею руху („треба під час вікенду відпочити"), надмірною кількістю їжі (в крові назбирується холестерина, що спричиняє звапнення жил, збільшує тиск крови і тромбозу), уживанням алькогольних напоїв і куренням.

Але це зовсім не значить, що ці прояви виступають тільки у фабричних і інших фізичних робітників. Досліди проведені на учнях середніх шкіл, доказують, що при п'ятиденному тижні навчання учням важче братися до науки, трудніше приходиться концентрувати увагу і пригадувати собі вже засвоєне, як при тижні науки, що триває п'ять з половиною днів. Не хочеться вірити, але

(Закінчення на стор 4-ій)

Д-р Філ. Микола Аркас

НАШ СТЕП

(З довгої низки спогадів)

(15)

Прихід осени оповіщав відліт птиць: линули на південь ключами журавлі і вся та крилата тварь, що так бучно верталася в степи весною. Відліт ніколи не бував радісним і гучним; ніби крадькома, покидала степи птиця, щоб не наганяти журбу на тих своїх друзів, що зважились зимувати на місці.

Звір одягав кожушки, запасався харчами, стягав їх у норки та берлоги, де мав зимувати. Дрохви й хохітви збиралися докупи, жирyючи поблизу чагарів, свого сховища під час завірюх. Тарпани й сайгаки кидали широкі степи та скупчувалися біля байраків та лісів, а теплолюбні ушкалі прямували в кримські простори й закубанські поля. Зникали метелики, комашня й гадюки. Степ затихав, порожнів, застилався брудною пеленою, діймала вогка, пронизлива мла, а зривалася буря, — тоді в степу наставав справжній бешкет: гул, рев, скреґіт, голосіння:

Гуде вітер вельми в полі,
Реве, ліс ламає...

Боролися з тими вітрами чорні зграї галичча та гайвороння, хмарами облягали пов'ялі степи, вовчі загони вешталися по них, а дикі кабани йшли облавою на дубові ліси, як плугами рили іклами землю, вишукуючи жолуді.

Без кінця-краю, здавалось, тяглася осінь в степах. Коротшали похмурі безсоняшні дні; перші заморозки на світанку збивали жовкле листя з дерев, а те, що не піддавалося, оздобляли розмальовкою. І якими тільки барвами не пишався тоді ліс!

Знагла налітав з півночі верховий вітер „москаль", проясняв небо, а потім стихав, наславши з півночі сніговy хмару й убіляв степ першою порошею; перший мороз стягував калюжки тонкою льодовою корою. Наступала зима. Грудки землі обертали ся в каміння, поволі ґрунт промерзав і ставав чорним цементом.

Після „москаля" западала морозна тиша; сніговий напорош сліпив очі, виблискуючи міріядами мікроскопічних кришталинок - скальок-льодинок. По білому первопутку чорними краплинами розгулювали ворони; вони першими полишали на ньому сліди. Чим далі, тим помітніше холоднішало, морози робилися дошкульнішими, палкішими, чим далі, тим безсильнішим ставало проміння яскравого зимового сонця.

Вже давно минула пора мряки, коли в цілковитій тиші, крив степ непроглядний туман, а з неба повільно сипався м'якими, хутко танцюючими сніжинками, лапатий сніг; минула пора й шквирі чи завійниці, коли рвучкий вітер йшов по степу, несучи з собою холодну млу, крупу або дрібний дощ, перемішаний з снігом; щезали таловинки, що з'явилися раніше опівдні, опадало останнє зів'яле листя, й тільки на дубах, хоч і мертве, цупко трималося до самої весни.

І ось знову задував „москаль", цього разу дужче, напористіше, одчайдушніше, здіймав снігові вихри й переходив у буран-метелицю.

Не дай Боже було в таку хуртовину-хуґу опинитися в пустельному степу: загибіль і людині, і коневі; не чули вони ні дзвонів, що били на сполох, ні призивних стрілів, ні гуркоту калатала по залізному листу, лише скиґіт та виття бурі вони чули, замерзали й заносились снігом.

Заметіль бешкетувала кілька днів зряду, і коли, нарешті, вгамовувалась, не пізнати було широкого степу; увесь він холмився сніговими кучугурами- завалами, обволокла його сиза морозна мла. І сонце, і місяць світили крізь цей льодово - холодний серпанок тьмяно, каламутно; мороз вже не попускав цілі дні. Надвечір і, особливо, удосвіта він дужчав і скаженів; вночі по степу струївся ледве помітний подув; він розганяв імлу, і тоді незвичайно яскраво блищали зірки й надзвичайно читко окреслювався в небі мідяний диск місяця. Світло його посипало кучугури синявими блискітками й розкидало по степу химерні тіні то блакитні, то чорні, то пилові, то темнофіолетові. І йшли степами довгі таємні шурхоти, покряхтування, потріскування, перешіптування; це по степу походжав Мороз, невидимий людському оку, але насторожений слух вчував його ходу.

На світанку, в повній тиші, степ огортався сизою морозною млою. Пізнім ранком сонце виходило з-за обрію величезним тьмяно - цеглястим колом, на небосхилі, одначе, його проміння переливалося, іскрилося, палахкотіло баготокольорним, мінливим щомиті, стрілчастим німбом. Сліпучим світлом сонце осяювало білу пелену степів, боляче було глянути на неї. Химерні тіні давно вже розпорошилися, але тепер ви бачили, що степ, який уночі здавався мертвим, — жив; ви помітили сплетення заячих слідів, ямочки - коритця в снігу, де зайчики відпочивали, ви бачили справжню в'язь відбитків куріп'ячих лапок. Взимку куропатва обростає білим пушком і відрощує на лапках довгі кігтики, щоб зручніше було вигрібати з-під снігу страву; ходила по степу вона гуртами, чому й здавались сліди їх мудерною в'яззю.

А ось лисичий слід, розгонисті сліди вовчої зграї. Зимою доводилось вовкам жити надголодь; вешталися вони по степу в погоні за їжею, протяжно вили, люто клацали зубами, гублячи піну. Учувши оселю, звертали до неї. Вовчий наскок бував великим нещастям; різали вони ягнята, вівці, а то й худобу; гинули також коні й люди від їхніх різаків. Лютим звірем робився голодний вовк, нікого не боявся, а влітку, навпаки: зобачить когось і тікає. А траплялося й таке, що оскаженілі від голоду вовки пожирали живцем свого слабшого товариша. Коли вовки переслідували озброєну людину, то єдиним порятунком було поранити чи вбити одного з них; тут же вся зграя накидалася на свого товариша й шматувала його, а тим часом переслідуваний тікає.

А. Юрняк

ДОВЕРШІМО ПОЧАТУ АКЦІЮ

(До чергової подорожі Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка)

У житті й діяльності української спільноти в еміграції помітна одна вельми небажана риса, а саме — брак витривалости, коли ту чи ту акцію, потрібну і корисну для нашого загалу, до того ж успішно почату, по якомусь часі наче забувають, не довівши до кінця. І виходить, як ото народна приказка каже: „Танцював, танцював — та не уклонився."

Ось саме так виглядає сьогодні справа з нашою найсолíднішою мистецькою одиницею, широко відомою Капелею Бандуристів ім. Тараса Шевченка, під орудою П. Китастого і В. Божика.

Після відбутої нею в 1958 р. подорожі по містах Західньої Европи, подорожі під мистецьким оглядом наскрізь успішної, що здобула славу українській музичній культурі і нашому імені взагалі, була відразу запляно́вана дальша мистецька подорож, на цей раз до країн Південної Америки, щоб нашу славну Капелю почули проживаючі там наші земляки і місцева людність н а р о д і в латиноамериканської культури, арґентинці, чілійці, бразилійці, тощо, яка починає відогравати в житті американського континенту і цілого світу щораз більшу й поважнішу ролю.

І ось без жадних поважних причин, настає якась депресія, духова оспалість і темпо грошових збірок на цю ціль, на мистецьку подорож до Південної Америки, сповільнюється, с п р а в у відтягається щораз далі, а внаслідок — з н е о х очуються бандуристи, знеохочуються їх щирі приятелі, нарікаючи на байдужність українського загалу.

В чому річ? Чому акція урухомлення Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, як стало концертуючої мистецької одиниці, акція всіми провідними колами нашого суспільства схвалена й успішно започаткована, раптом стала тупцювати на місці? Хіба вона себе не виправдала, чи вже стала неактуальною? Адже всім відомо, що концерти Капелі в Західній Европі мали в е л и к и й мистецький успіх і цей успіх є головним, бо незаперечним осягом нашого національного мистецтва в широкому світі, осягом, що перекриває геть чисто матеріяльний недобір, з яким повернулася Капеля з Европи, зрештою не такий то вже страшний, коли зважити, що то була перша покорож нашої Капелі Бандуристів за океан, подорож незнаної ще в Европі мистецької одиниці. Тепер Капеля має за собою тріюмфальну подорож по Европі та відкриті двері до найбільших заль вільного світу, що перед цією подорожею було виключене.

Отож нам здається, що причина наявної сьогодні оспалости і загаяння в готуванні другої подорожі, подорожі напевно вже успішної і під матеріяльним оглядом, це, насамперед, наше швидке прохолонення до нами ж початих акцій, політичних, господарських і культурних — як ось у даному випадку.

Це швидке збайдужіння, брак витривалости, настійности в провадженні тої чи іншої суспільно - національної акції, кампанії — дуже від'ємна риса; вона вже не раз нас, як національну спільноту, била і зводила на нівець початкові успіхи. М у с и м о з усією енерґією переборювати цю нашу хибу. Пам'ятаймо загальне правило: ініціятивність має йти впарі з витривалістю.

У зв'язку з вищесказаним дозволимо собі подати ще пару міркувань до порушеної тут теми.

Говорячи про збайдужіння, ми маємо на увазі весь загал нашого суспільства, але в першу чергу таки провід різних наших організацій, наш громадський культурний актив. Річ у тому, що жертвенність на будь-які суспільно-національні цілі ширших мас завжди стояла в прямій пропорції до зусиль верхівки, проводу спільноти, до того, наскільки цей провід потрапить створити належну атмосферу жертвенности, підкреслюючи і наголошуючи щодня важливість даної національно - громадської акції.

Нам можуть сказати, що тих акцій трохи забагато: ось на 1960 рік запляновано влаштування Світової Виставки Образотворчого М и с т е цтва українців вільного світу, посилено обговорюється справу скликання в недалекому часі Світового Конґресу Українців, проводять свої кампанії наші обезпеченеві союзи і т. і.

Це все так. Але звертаємо увагу, що Виставка і Світовий Конґрес — це не продовження, чи вивершення початих давніше акцій, а нові; що ж до союзових кампаній, то вони все таки охоплюють лише якусь частину спільноти. У випадку ж Капелі Бандуристів ми маємо справу загальнонаціональну і таку, де вже перший етап зреалізований, здобуто певні позиції і їх треба поширити і закріпити. Навчімось капіталізувати перші осяги, добуті ціною немалих зусиль духового і матеріяльного порядку, навчімось шанувати свою попередню працю, — це є одна з найбільших рацій національного життя. Почате успішно і недовершене діло — це марнотратство і неповага до самого себе, що неминуче потягає за собою деморалізацію, духовий занепад. Не можемо ніяк до цього допустити. Скажімо собі певно і категорично:

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка мусить ще цієї зими бути з концертами в Південній Америці.

Працівники в темряві

Канадійський Красвий Інститут для Сліпих може похвалитися визначними досягненнями у праці для 23,000 сліпих у Канаді. Обсяг і різнородність цієї праці є чи не найбільші й найкращі в світі. Ці послуги на користь сліпих у Канаді зосереджуються в приміщеннях централі Канадійського Красвого Інституту для Сліпих при вул. Бейв'ю в Торонті, які займають простір, приблизно в 15 акрів завбільшки поруч шпиталю Санніброк. Ці приміщення, побудовані в 1956 році коштом $3,150,000, включають мешкальні квартири для сліпих працівників і вишкільників, будинок для розваг і улюблених зайнять, як також авдиторію, в якій влаштовуються концерти ,вистави і інші роди розваг для сліпих такими ж сліпими. В іншому будинку приміщується освітньо-видавниче відділення, яке виготовляє різні роди друкованого матеріялу для читання, включно з книжками - системою Брейлі (друк для сліпих), або записує на пластинки, т. зв. „говорені книжки". В Канаді є в обігу поміж сліпими читачами - слухачами 13,000 таких книжок у формі приблизно 84,000 12-цалевих (33 1/3 оборотів на мінуту) пластинок. Їх висилають у тажких скриньках з картону пересічно по 2 з половиною тонни денно. Нещодавно Канадійський Красвий Інститут для Сліпих розпочав роботи експерименти з дешевими і швидкими методами записування „говорених книжок" на плівки. Системою друку для сліпих, що його в великій мірі виконують добровільні працівники, випродуковано до цього часу приблизно 20,000 книжок, читаних при допомозі дотику. Це переважно тексти і допоміжні книжки для сліпих середнєшкільних учнів та університетських студентів, а також різнородний читацький матеріял для дітей шкільного віку; виходить також місячний журнал друком для сліпих, призначений для дітей від 9-го до 14-го року життя. Крім того існує велика музична бібліотека друком для сліпих, яка обслуговує сліпих музик на просторі цілої Канади. Цей же відділ Інституту друкує для видющих дорослих осіб і батьків багато брошур, в яких з'ясовуються різні причини сліпоти і способи, як їй запобігти. Інститут подає також допомогу в зберіганні зору для тих осіб, які мають пошкоджений зір і можуть з часом стати цілковито сліпими, якщо своєчасно не лікуватимуться.

Запобігання сліпоти завжди вважалося однією з основних функцій Канадійського Красвого Інституту для Сліпих від часу його заснування в 1918 році з метою допомагати сліпим шляхом забезпечування їм догляду, професій і вишколу, які вможливлювали б їм працювати і утримувати себе. Таким чином Вишкільна Програма Інституту для Сліпих підготовляє сліпих працівників до праці не лише в комерційній ділянці, але й у багатьох різних родах промисловости, де вони завдяки вишколові успішно справляються з такими завданнями, як робота на аґреґатній лінії чи орудування пресовими машинами. Інших вишколено на техніків у шпитальних темних кімнатах, на диктафонних друкарів у великих компаніях, операторів при телефонних комутаторних дошках, випосажених у малі плунжери друком для сліпих, які служать сигналами.

Тренувальні школи Інституту підготовляють дорослих сліпих до праці у власних робітнях, які продукують багато корисних і придатних для продажу предметів, від мітел до портмонеток. Чимало інших сліпих збільшують свої малі пенсії для сліпих (55 дол. місячно) прибутком із завчених в Інституті ремесел, як напр. виробництво шкіряних виробів, ткацтво, виробництво кошиків, плетення крісел і виробництво гумових підстілок. Інститут вдержує також приблизно 420 кафетерій та їдалень на просторі Канади, в яких зайнято понад 500 осіб.

Завдяки вишкільній програмі Інституту та спеціяльному відділові, що займається підшукуванням праці для сліпих, бо доводиться переконувати відповідальних людей у торгівлі та промисловості, що сліпі працівники м о ж у т ь справно виконувати будь-які роди праці, понад 2,700 сліпих канадійців займали минулого року різні позиції в промисловості, різних професіях, їдальнях Інституту та його конторах і заробили в загальному $3,421,797.

Сорок сім осередків Канадійського Красвого Інституту для Сліпих на просторі Канади від океану до океану вможливлюють ведення праці тієї організації в державних масштабах, а 17 відповідно пристосованих будинків у різних осередках служать для праці над сліпими в довколишніх районах. Власне до тих осередків може вдатися кожний з-понад 1,000 канадійців різного віку, які кожного року тратять зір, по допомогу, пораду і можливості вишколу, що їх постачає Інститут.

Тереновий представник Канадійського Красвого Інституту для Сліпих, який вперше відвідує недавно осліплого, сам є теж сліпий; так само й інструктор, який вчить різного ремесла. Вже сама їхня присутність і факт, що вони успішно пристосовувалися до свого каліцтва і ведуть корисне й цілеспрямоване життя, допомагає зменшити почуття розстроєння і безнадійности у людей, які тількищо осліпли. Допомагаючи сліпим розвинути віру в себе і свої сили, Інститут вможливлює їм „допомагати самим собі". І це, до речі, є найважливішою ціллю організації. Без сумніву, всі оці „працівники в темряві" доказали, що маючи відвагу, рішучість і вишкіл Канадійського Красвого Інституту для Сліпих, сліпі можуть бути певні успіху в поборюванні буквально всіх перешкод.

Канадійська Сцена

● Батько американського летуна Френсіса Ґері Поверса — Олівер Поверс має в четвер 11 серпня відлетіти до Москви, бо 17-го серпня має початися суд над його сином, якого в дні 1-го травня зістрелено над територією СССР. З батьком летуна має їхати до Москви і летунова жінка пані Барбара Поверс.

Помер Степан Тель в Йонкерсі, Н. Й.

8-го липня ц. р. помер по довшій недузі незвичайно активний громадянин, член ОУН, бл. п. Степан Тель, ур. в 1916 р. в Добрусині, пов. Жовква в Західній Україні.

Він приїхав з таборів в Німеччині до Йонкерсу в 1949 р., де осів на постійне. І зараз взявся до громадської роботи. Став він співосновником 11-го Відділу ООЧСУ, якого був головою три останні роки. За його почином, радою чи зусиллям зорганізовано також молодь та дітвору в Осередку СУМА, зорганізовано жіноцтво в Жіночому Клюбі при Домі СУМА. Покійний був душею і промотором в Комітеті Дому СУМА, де він виконував функції імпрезового референта та старався здобути гроші на оплату морґеджу, що тяжить на куплених будинках. За його поміччю в останніх трьох роках вдалося справді сплатити $4,000, поминувши інвестиції і репарації будинків.

Покійний не відмовлявся від ніякої громадської роботи: він був і в Церковнім Комітеті, у згаданих вже організаціях ,також в УНСоюзі, Народній Помочі, всяких комітетах, працював тут, і в Ню Йорку, і на оселі СУМА в Елленвіл.

Все ввічливий, врадуваний, тішився, що Йонкерська громада, а специяльно новоприбулі, стали брати живішу участь у громадському житті.

Та непередбачена недуга скоротила нитку життя зразкового патріота, уродженого громадського працівника, на якому можна все полягати.

Громадянство вшанувало його численною участю у похоронах, бо мимо будного дня з'явилось дуже численно, щоб віддати йому останню прислугу. Прибули на похорони перебуваючі у Ню Йорку високі представники ЗЧ ОУН п. Ст. Ленкавський та п. Я. Стецько. О. декан Клос і сотр. о. Л. Мудрий відправляли Покійного у вічну дорогу. Проф. Ів. Вовчук, п. Женецький, п. Мандзій і п. Коцибала прощали його надгробним словом. Хори прощали його піснею „Чуєш, брате мій". У тому ж моменті почав падати нагло дощ, гейби і небо хотіло опустити сльозу за все примірним Покійником, за котрим плакали і родина, і жіноцтво і мужчини а навіть сльоза появилася у оці твердих і завзятих був. упівців. Всі бо його любили і шанували.

В часі поминок в Домі СУМА промовляли п-і Саломон від родини померлого та п. М. Сидор — близький друг Покійного.

Покійний залишив дружину Ольгу та двоє молодих дітей: доньку Любу і сина Мирося. Хай сердечна постава громади до Покійного зменшить смуток у серцях його найближчої родини.

С. К.

УНСоюз уфундував курінь на оселі „Пластова Січ" в Ґрефтоні, Канада

(Закінчення зі стор. 1-ої)

перетяв ленту, яка замикала вхід до куреня, й віддав цей курень у посідання Пласту. Маленька новачка і новак вручили йому китицю пільних квітів, зібраних ними ж на квітистих левадах „Пластової Січі", як подяку без слів для Батька — Союзу. На закінчення цього свята пл. сен. Олексій Сагайдаківський продеклямував вірш приписаний Богданові Хмельницькому п. н. „Ода Залізу", присвячуючи його УНСоюзові. Після обіду на площі юнацьда юнацьких і новацьких да юнацьких і новаццьких частин, яку відібрали представники пластового проводу, серед яких знаходилася також довголітня голова канадійського пласту пл. сен. Ц. Паліїв та представники УНСоюзу в особах д-р Я. Падоха і Б. Зорича. В дальшому відбулися пописи і змагання чотирьох дівочих і двох хлопячих таборів, якими кермував пл. сен. Ігор Велигорський при помочі бунчужного ст. пл. Зенона Мазуркевича, кошової пластунки сен. Ярослави Зорич, старшої пл. Христини Волицької і інших. Свято покінчилося промовою кошового Торонта та голови Виховної Ради пл. сен. інж. Романа Голода.

● Президент Айзенгавер вислав своє звернення Конґресові окремими післанцями, але в Білому Домі він відчитав його, бо представники телевізій і радія хотіли мати запис цього звернення, щоб надавати його уривки для своїх слухачів.

ПОДЯКА

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ
складає оцим щиру подяку
наступним жертводавцям:

1) п. мґ-рові Романові Пачовському,

відомому артистові-маляреві, який подарував дві вишивані мужеські сорочки, вишивані лемківську спідницю і запаску, залишки із театральних реквізитів покійного проф. ІВАНА ВОРОНЯКА зі Львова.

Подаровані предмети є експонатами постійної музейної виставки Українського Інституту;

2) п. Дмитрові Чорнюкові, 70,

родом з Добрян, біля Стрия, одружений з Юлією, родом МУРАЩУК, який подарував ось такі предмети:

— модель рідної хати Тараса Шевченка,
— модель Української Католицької Церкви в Добрянах, б. Стрия, що її зладив на пам'ятку великої події з часів першої митрополичої візитації бл. п. Митрополита АНДРЕЯ, який в тій церкві відправляв Богослуження,
— модель господарки свого діда в Вережинці над Стриєм в такім виді, як та господарка виглядала в 1905 році,
— два моделі домів, що їх будовано після першої світової війни з коштів німецької репарації в Східній Франції. Жертводавець працював при будівлі тих домів, щоб заробити собі на кошти виїзду до Америки,
— бібліотечку, що складається з 50 примірників, різних українських видань.

Подаровані предмети постійно виставлені на третьому поверсі Українського Інституту і вони викликують зацікавлення всіх глядачів, Українців, як теж Американців. Обидва приклади гідні наслідування!

UKRAINIAN INSTITUTE OF AMERICA, Inc.
2 East 79th Street — New York 21, N. Y.
BUtterfield 8-8660

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями та Знайомими,
що дня 7-го серпня 1960 року, по довгій і важкій недузі, упокоїлася в Бозі, на 80-му році життя, заосмотрена Найсвятішими Тайнами,
Наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ,

бл. п. Марія з Борейків ЯВОРСЬКА

ПАНАХИДА — в СЕРЕДУ, 10-го СЕРПНЯ 1960 року, в год. 7:30 веч., в пох. заведенні П. Яреми, при 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в ЧЕТВЕР, 11-го СЕРПНЯ 1960 р., в год. 9:00 ранку, до церкви св. Духа на Брукліні, 5 вул. Північ, опісля на цвинтар Gate of Heaven, біля Йонкерсу, Н. Й.

Горем прибиті:
СТЕФАНІЯ КРИНИЦЬКА — донька
ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ — син
Інж. Дмитро ВАКЕВИЧ, проф. Іван КРИНИЦЬКИЙ — зяті
Ярослава ЛЕБІДЬ-ЮРЧИК, д-р Борис КРИНИЦЬКИЙ з дружиною ЛІДІЄЮ — внуки
Борис ЛЕБІДЬ-ЮРЧИК, Борис КРИНИЦЬКИЙ молод. — правнуки

З НАГОДИ
50-річчя священства
ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВА
Владики Ніканора,
Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви в Европі
в УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА
(160 Захід 82 вул. — в Ню Йорку)
буде відслужений
МОЛЕБЕНЬ
при співучасті
Протодиякона М. ОЛЬХОВОГО
в неділю, 14-го серпня 1960 року
ПО СЛУЖБІ БОЖІЙ.

Запрошуємо все вірне Українське Громадянство
о. Протопресвітер Л. ВЕСОЛОВСЬКИЙ
Настоятель

ОЛЕКСАНДЕР ЗИБЕНКО

(Посмертна згадка)

Вже ось три місяці тому, бо ще 7 червня 1960 перестало битись серце відомого кооперативного діяча Олександра Зибенка під гарячим сонцем далекої Австралії, куди закинула його доля з таборів скитальців у Німеччині по другій світовій війні. Деякі кооператори — між ними інж. О. Мазурок — дістали листи від дружини Покійного, але вони писані під враженням наглої смерти тай ще до того найближчою особою, якій годі було скупчити свої думки та подати найважливіші дані про небіжчика.

„Повідомляю вас з великим сумом ,що мій дорогий чоловід Олександер Зибенко нагла відійшов від нас учора о год. 7-ій ранку на атак серця. Ще хвилю перед тим пішов по газету ,тоді збудив сина і мого брата, зробив їм снідання, пішов до своєї кімнати і впав неживий. По смерті заховав спокійний вираз лиця і виглядав так гарно, якби спав. Знаю його шляхетне і не себелюбиве серце. Небіжчик мав скінчити в листопаді 67 літ". Ось і все. На листа інж. О. Мазурка за ближчими данини, нема покищо відповіди.

Хто ж з нас у Львові не знав легко похиленої повтаті, середнього росту О. Зибенка, якого чорну, буйну чуприну вже в 1930-их роках посріблив іней? А був це тоді мужчина в повній силі віку, під сороківку, зосереджений, який не кидав слів на вітер, але важив кожне з них, заки пророк. Тим більше ваговите і переконливе було і западало глибоко в серця чи то учасників кооперативних з'їздів у Львові чи на зборах низових кооператив Волині і Галичини, де працював аж до приходу большевиків у 1939 році та на Лемківщині з Посянням і Холмщині з Підляшшям під час німецької окупації в роках 1940 і 1941, щоб знову вернутись до Львова, звідкіля перед другим приходом большевиків подався остаточно на захід, до Німеччини, а звідтіля до Австралії ,де спочили вічним сном кості цього кооперативного діяча. Довгий і тернистий шлях пройшов цей син України, який побачив евіт 12-го листопада 1893 року в селі Майорське, Маріюпільського повіту, на Катеринославщині. Середню механічно - технічну школу покінчив в Олександрівську (тепер Запоріжжя) в 1912 році і тоді вступив на агрономічний відділ київського політехнікуму, де вчився до 1917 року. Короткий час був практикантом, пізніше і помічником директора досвідної станції в Гуляй-Полі. Під час студій працював в леґальних і нелеґальних українських організаціях. За свою працю в нелеґальних організаціях був заарештований і декілька місяців пробув у в'язниці. В 1917 році почав працювати як повітовий агрономом у Сквирському повіті на Київщині. За Української Центральної Ради був повітовим комісарем у Сквирі. З приходом до влади гетьмана Павла Скоропадського був заарештований німцями, які вивезли його до Берестя і посадили за дроти. По 5 місячному побуті в таборі вдалось втекти і тоді взяв активну участь у повстанні не так проти гетьмана як проти німців, розрахувавшись з ними гідно за свій побут у таборі за дротами. За часів Директорії працював у міністерстві хліборобства як заступник директора департаменту земельної реформи, а в лиху годину з рушницею в руках приймав активну участь в армії УНР або повстанчих відділах. З армією УНР перейшов в 1921 році до Польщі, звідкіля виїхав в 1922 році до Чехо-Словаччини і вступив на студії в агрономічному відділі Української Господарської Академії в Подєбрадах. де вчився і допомагав учитись іншим, бо був асистентом при катедрах ботаніки і бактеріології. Закінчив Академій в 1927 році і був залишений до дальшої праці в Академії, алі виїхав на Волинь. В 1928 р. почав працювати як ревізор Ревізійного Союзу Українських Кооператив на Волині. По двох роках праці перенесений на працю до Львова як ревізор молочарських кооператив і від 1937 року був уже інспектором відділу молочарських кооператив РСУК. З приходом большевиків до Львова 22 вересня 1939 року залишив Львів і опинився у Кракові, де короткий час працював в Українському Центральному Комітеті, а пізніше був ревізором РСУК в українських кооперативах Лемківщини з Посянням і Холмщини з Підляшшям. Під час німецько - большевицької війни опинився в 1941 році у Львові і був інспектором відділу молочарських кооператив РСУК у Львові аж до другого приходу большевиків до Львова в 1944 році, коли то подався знову на захід, спершу до Німеччини, а дальше до Австралії ,де й закінчив свій шлях. Залишив у смутку дружину Наталію і сина та всіх тих суспільно-кооперативних діячів, які знали О. Зибенка. Хай земля австралійська буде йому легкою.

М. Х.

ВАКАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

анкети, переведені у Швеції (250,000 учнів і учениць) та в південній Німеччині серед батьків учнів, виявили, що тільки якась третина їх була за 5-денний тиждень навчання.

Велике значення має досвід, що лише на третьому тижні відпочинку-вакацій веґетативна нервова система цілком приходить до рівноваги, реакція пристосовування нашого організму закінчується й нормальний тонус життьових нервів держиться півроку.

Нам тут у ЗДА шкода займатися п'ятиденним тижнем праці, бо він уже є здобутком робітництва. Треба тільки згадати, що протягом добре переспаної ночі кров забирає з нашого організму всі шкідливі хемічні сполуки, які витворилися протягом дня (вони викликують у нас почуття втоми). Отже, нема чого сподіватися якогось надзвичайного відсвіження від „вікенду".

Для ефективного відпочинку-відпруження треба часу довшого як два дні, бо реакція пристосовування наступає щойно третього дня, а реакція перебудовча — щойно третього тижня. Тут треба згадати, що в ЗДА думають уже про чотироденний тиждень праці, і що за такий тиждень промовляє багато арґументів.

Законно призначених двотижневих вакацій в умовинах модерного життя рішучо замало. Анкета, що її перевела організація торговельних і промислових працівників у листопаді 1959 року в Німеччині, виявила, що 76 відсотків опитаних є проти дальшого скорочення тижня праці, але за збільшенням річних вакацій.

Річні вакації мають тривати принаймні три тижні й їх треба проводити без перерви, не розбиваючи на два тижні й тиждень (як це практикується й тут у нас у ЗДА). Для тих, що вже переступили п'ятдесятку, потрібно двох тритижневих вакацій у піврічних відступах.

Велике значення має спосіб проведення вакацій. Ніякої вартости не мають вакації, що їх дехто проводить в автомобільних чи автобусових мандрівках, щоб пізнати нові краї, міста, нових людей. Цілий день занятий огляданням нового й цікавого, кожна ніч в іншому мотелі чи готелі й на новому ліжку — не дає ніякого відпочинку.

Для здорової людини кожне місце з чистим й здоровим повітрям є добре й відповідне. Але не так з людьми, що мають якісь недомагання. Для осіб, що мають нахил до перестуди, до катарів горішніх віддихових доріг, до алерґічних занедужань, вразливу шкіру, загально фізично слабо розвинених — для них найбільше вказані ферії над морем. Над море повинні їхати також люди, що мають нахил до астми й ревматизму, особи, що мають нахил до воля (Базедова недуга), але без завеликої функції борлакової залози.

В середньо-високі гори — (800-1,000 метрів) повинні вибиратися особи з підсиленою діяльністю борлакової залози і особи, в яких кровоносна система не зовсім в порядку.

Армія випробовуватиме протиракетні ракети „Ніке-Зевс"

Вашингтон. — Представник армії повідомив, що на початку найближчого року почнеться тактичне випробовування протиракетних ракет типів „Нікезевс" на досвідній площі в Пойнт Мюгю в Каліфорнії. Ракети „Ніке-Зевс", — це єдина досі зброя проти далекосяжних ракет. Під „тактичним випробуванням" армія, мабуть, розуміє повне випробування цієї протиракетної зброї, яка складається з трьох частин. Президент Айзенгавер має повне довір'я до цих ракет. Але в наукових колах панує деякий скептицизм в цій справі, і тому покищо припинено їх продукцію, яка досі коштувала $435,400,000. Коли б визнали цю зброю за вповні успішну, то на її продукцію треба б видати коло 15 більйонів долярів. Ракета „Ніке-Зевс" має знайти ворожу ракету на віддалі кількох сот миль від цілі, і знищити її в повітрі.

Студент Василь Самборський згинув в автовій катастрофі

Дейтон. — 19-річний студент Василь Самборський, єдиний син своїх батьків, трагічно згинув в автовій катастрофі 30-го липня, коли під час бурі авто поковзнулося і з'їхало з дороги. Він їхав на студентські сходини, батьки просили його, щоб зачекав трохи, бо радіо зоповідало бурю, але він заспокоїв їх тим, що зараз зателефонує, коли прибуде на місце. Увечорі того дня поліцист повідомив батьків про смерть їхнього одинака. Похорон відбувся у вівторок 2-го серпня з україн. кат. церкви Преч. Діви Марії в Ню Бронсвіку, Н. Дж., під проводом місцевого пароха о. Василя Танчака, на цвинтар св. Петра в Ню Бронсвіку. В похороні взяли участь члени родини, знайомі і приятелі та члени 353-го Відділу УНСоюзу, Т-ва „Запорізька Січ", якої членом був Покійний.

В. И. П.

Николай Василюк
секретар

Відбулися похорони Михайла Литвина

6-го серпня похоронено ще одного примірного союзовця, довголітнього секретаря і члена 393 Відділу Українського Народного Союзу в Ню Йорку, бл. п. Михайла Литвина. Тіло його спочило на цвинтарі Гейтс оф Гейвен в Мовнт Плезен, Н. Й., але членство його Відділу та союзовці в Ню Йорку довго ще носитимуть в своїх серцях пам'ять про нього. Т-во Жидачів, 393 Відділ УНСоюзу, був полем його союзової праці, в якій в часі його недуги в останніх роках щиро допомагали йому його дружина Марія та дочка Софія Думович. В роках 1940 та 1941 Покійний доложив багадо праці для збільшення числа членів Відділу і в тому напрямі співпрацював з тодішнім організатором членів УНСоюзу п. Загаєвичем. В дальших роках його недуги треба признати, що ціла його рідня, примірні союзовці, старалися допомагати батькові та виручати його в секретарській праці. В панахидах та похоронних відправах взяла участь горстка союзовців та представник Екзекутиви У. Н. Союзу гол. секретар д-р Ярослав Падох, щоб віддати останню прислугу Покійникові та висловити співчуття його родині — примірним союзовцям. Нехай вільна американська земля буде легка Покійному, а пам'ять про нього залишиться надовго в союзовій громаді.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляється членів Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367 в Рочестері, Н. Й., що заповіджений на 28-го серпня б. р. Пікнік в Корбетс Глен — не відбудеться.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., зараз по другій Службі Божій, в церковній залі, при 2280 W 7th. — М. Молеський, предс.; С. Косик, кас.; М. Вобечко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 12-ій впол., в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься членів вирівняти свої залеглості, як також відібрати свої дивіденди. Пригадується всім членам, що проволока вплачування вкладок, наражає Вас на суспендування. — І. Дуда, предс.; В. Хромяк, рек. секр.; С. Филик, фін. секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 75, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 1-ій по пол., в залі УНДому, при вул. Мартін. Проситься членів прибути на Збори, з огляду на важливість деяких справ, а довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглі вкладки. — П. Рогатинський, предс.; П. Павлик, кас.; Б. Верещинський, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Від. 130, відбудуться в суботу, 13-го серпня 1960 р., в год. 8-ій веч., в домі „Сестер", при 30 Іст 7-ма вул. Порядок Зборів: перечитання протоколу, звіт фінансовий, Контр. Комісії і перечитання кореспонденції. Перед Зборами можна вплачувати членські вкладки. — І. Малець, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Місячні Збори 94 Відд. ім. М. Шашкевича, відбудуться в суботу, 13-го серпня 1960 р., в год. 7-ій веч., в залі УДКлюбу, при 2376 Грейлінг вул. Просимо всіх членів прибути на означений час — буде звіт Контр. Комісії, за 1-ий півріч. — І. Совірка, рек. секр.

Посмертні Згадки

Євген БАРТОШИК, член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371 УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 28-го липня 1960 року. Покійний походив зі Золочівщини, Зах. Україна, якого доля кинула до Америки перед навалою большевиків. Полишив в горю дружину Іванну і малолітнього сина Ореста, як також двох братів. До УНСоюзу вступив 1956 р. Похорон відбувся в понеділок, 1-го серпня 1960 р. з української греко-кат. церкви св. І. Хрестителя, при Sanford Avenue, в Нюарку, Н. Дж., на цвинтар Gate of Heaven, в Іст Ганновер, Н. Дж. — В. И. П.!

Ю. Баранюк, секр.

Іван ПРОЦИК, — довголітній член УНСоюзу, останньо 287 Відділу „Сини України" в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 6-го серпня 1960 р., на 73-му році життя. Покійний походив з Липини, Зах. Україна, членом УНСоюзу став ще в 1924 році. Полишив у смутку доньку Марію, сина Івана та дрос внуків. Його дружина Анна, померла скорше. Похорони відбулися у вівторок, 9-го серпня, з пох. заведення І. Ковальчика в Джерзі Сіті, та Української Кат. Церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті, на кладовище Святого Хреста в Норт Арлінгтон. — Вічна Йому Пам'ять!

Т. Литвинюк, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую братів:
ІВАНА І ЮРКА ПАНАСА,
зі с. Чернятин, пов. Городенка, Зах. Україна. Вони з другої світової війни, із совєтської армії, попали в німецький полон. З краю пошукує їх родина. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:

W. BODNARCZUK
200 East 7th Street
New York 9, N. Y.

Пошукується родину,
ЙОСИФА ВДОВИЧИНА,
Великі Стрілки, пов. Вібрка, який помер і, полишив спадок. Сестра Покійного жила в Лонг Айленд. Хто знав би про них, прошу голоситись до:

Ivan TENYK
21 Clinton Street
New York 2, N. Y.

Анна Онишкевич, з дому Фітлер, народж. в селі Віла, пов. Тернопіль, Зах. Україна, пошукує
АННУ ЧАБАН,
народж. в селі Віла, пов. Тернопіль, яка мала вийти заміж та перебуває в Ню Йорку. Хто знає дещо про неї, або вона сама, прошу подати вістку на адресу:

Mrs. Anna ONYSHKEWYCH
5816 7th Avenue, Rosemont
Montreal 22, Que., Canada

Пошукую брата,
ОЛЕКСУ КОБАК,
з села Бородчиці, пов. Вібрка, який 1912 р. виїхав до Шикаго. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:

George KOBAK
93 W. Tremont Avenue
Bronx 53, N. Y.

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ".
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ______

Ім'я і прізвище ______

Адреса ______

______

Моя НОВА адреса така:

Ім'я і прізвище ______

Адреса ______

Адреса ______

ТАРЗАН, ч. 4502. Доктор Бейкер.

— Краще буде прослідити цей крик, — сказав Тарзан. — Там є якийсь клопіт в таборі.

— Добре, але ви мене не потребуєте, — відповів кінооператор. — Я не хотів би втратити нашого приятеля горилі.

І так решта групи кинулася через корчі і незабаром побачили розпростертого доктора Бейкера!